

11.12.2002

2733/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Esittelijäneuvos Jorma Kuopus

RIKOSYLIKONSTAAPELIN VIRAN TÄYTTÄMINEN

1

KANTELU

Arvostelette 12.11.2002 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassanne kantelukirjoituksessa --- kihlakunnan poliisilaitoksen rikosylikonstaapelin viran täyttämistä 1.10.2002.

Te haitte virkaa yhtenä kolmesta virkaan kelpoisesta hakijasta, mutta ette tullut valituksi. Rikosylikomisario A:n 26.9.2002 tekemästä esittelystä poliisipäällikkö nimitti virkaan Teitä nuoremman ja kokemattomamman rikospoliisin. Katsotte, että osaltanne oli jäänyt huomioon ottamatta oleellinen osa alipääallystökoulutusta ja työkokemusta. Perehtyneisyytenne tehtäväalueeseen on lähes 11 vuotta työnjohtotehtävissä ja kaikkiaan 20 vuotta 2 kuukautta poliisipalvelusta.

Pyydätte oikeusasiamiestä selvittämään perusteet sille, miksi muodollisesti pätevin hakija jätettiin korkeammin palkattuun virkaan nimittämättä ja miksi virkaan haluttiin nimenomaan hiljattain kelpoisuusvaatimuksensa valmiiksi saanut henkilö ilman esimieskokemusta. Pyydätte oikeusasiamiestä myös toteamaan ja korjaamaan nimityksessä tapahtuneet asia- tai menettelytapavirheet.

2

SELVITYS

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian työjärjestykseen perustuvan asiajaon mukaan asianne kuuluu allekirjoittaneelle apulaisoikeusasiamiehelle.

Nimitysasian kulku ilmenee kanteluunne oheistamistanne --- kihlakunnan poliisilaitoksen laatimista hakukuulutuksesta, esittelymuistiosta ja viranhakijoiden yhdistelmästä.

Oikeusasiamiehen kanslian tarkastaja hankki lisäksi puhelimitse lisätietoja nimitysasian esitelleeltä rikosylikomisario A:lta. Nimityksen jälkeen olitte keskustellut suullisesti rikosylikomisario A:n kanssa nimitysperusteista. Rikosylikomisario A antoi myös 10.12.2002 telekopiona kanteluunne johdosta selvityksen.

3

RATKAISU

Oikeusasiamiehentulee perustuslain (731/99) 109 §:n ja eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain (197/02) 2 ja 3 §:n mukaan tutkia hänen valvontavaltaansa kuuluva kantelu, jos on aihetta epäillä, että valvottava on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä.

Perustuslain 125 §:n 2 momentin mukaan yleiset nimitysperusteet julkisiin virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto.

Valtion virkamieslain (750/94) 6 §:n mukaan päättäessään virkaan nimittämisestä viranomaisen ei saa perusteettomasti asettaa ketään toisiin nähden eri asemaan lain 11 §:ssä mainittujen syiden nojalla.

Valtiovarainministeriö on lisäksi 15.12.2000 antanut suosituksensa 14/2000 virkojen hakumenettelystä ja virkanimitysten valmistelussa noudatettavista periaatteista. Valtiovarainministeriö on tuolloin tähdentänyt muun ohella sitä, että virkanimityksiä valmisteltaessa hakijoita tulee kohdella perustuslain 125 §:n mukaan yhdenvertaisesti. Ministeriön mukaan nimitysasioissa laadittavalla muistiolla on tärkeä merkitys nimityspäätöksen tekijälle, jonka tulisi saada hakemusasiakirjoista ilmenevistä seikoista tasapuolinen tieto. Valtion virkamieslaissa tai -asetuksessa ei tosin ole nimitysmuistioita koskevia säännöksiä.

Omana kannanottonani ilmoitan seuraavan.

Tapahtumat sekä nimitysasian valmistelu että nimitysratkaisu käyvät ilmi kirjoituksestanne, sen liitteistä ja hankitusta lisäselvityksestä. Selvityksen mukaan talousrikosyksikön rikosylikonstaapelin virkanimitys on perustunut siihen, ettei talousrikosyksikköön haettu esimiestä vaan tiimityöskentelyyn pystyvää, pitkäjänteistä toimenhaltijaa. Nimitysasian valmistelija ja esittelijä rikosylikomisario A tunsikaikki rikosylikonstaapelin viran hakijat ja heidän soveliaisuutensa tehtävään.

A tosin myöntää, että hän oli tulkinnut ja kirjannut esittelymuistioon epähuomiossa väärin hakijoiden nimikirjanotteiden koulutustietoja ns. vanhamuotoisen ja uusimuotoisen alipäälystökoulutuksen suhteen. Kantelunne on siten tältä osin perusteltu. Vaikka tämä tulkinta oli ollut jossakin määrin epäedullinen Teidän kannaltanne, ei tulkinnalla ollut olennaista merkitystä A:n tekemään virkaesitykseen nähden. Rikosylikomisario A ei ollut nimitysmuistiossaan arvioinut lainkaan sanallisesti hakijoiden koulutustietoja myönteisesti tai kielteisesti.

Selvityksen mukaan kolmea hakijaa koskeneet ja nimitysratkaisuun vaikuttaneet olennaiset tosiseikat ovat joka tapauksessa ilmenneet joko hakemus- tai nimitysasiakirjoista taikka esimiesten käytännössä tekemistä havainnoista. Nimitysratkaisuun sisältyy aina harkintavallan käyttöä. Hakijoita vertailtaessa arvioidaan muodollisten ansioiden lisäksi hakijoiden henkilökohtaista kykyä hoitaa menestyksellisesti virkaan kuuluvia tehtäviä. Tässä tapauksessa poliisilaitos on katsonut, että sekä Te että virkaan nimitetty täytitte viran muodolliset kelpoisuusvaatimukset. Nimitetyllä katsottiin olevan parhaat edellytykset talousrikostutkijan pitkäjänteisen työskentelyn kykyä sekä yhteistyökykyä ja taitoja vaativaan tehtävään.

--- kihlakunnan poliisilaitos on ratkaissut nimitysasian sille lain mukaan kuuluvan harkintavallan nojalla. Asiassa ei ole ilmennyt eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla aihetta epäillä, että poliisilaitos olisi käyttänyt tätä harkintavaltaa väärin taikka että asiassa olisi rikottu perustuslain 6 ja 125 §:n vastaisesti hakijoiden yhdenvertaisuutta tai menetelty muutoin lainvastaisesti. Kirjoituksenne ei siten johda puoleltani muuhun kuin että kiinnitän vastaisen varalle rikosylikomisario A:n huomiota huolellisuuteen nimitysmuistion laatimisessa, missä tarkoituksessa lähetän jäljennökset tästä vastauksestani A:lle ja myös tiedoksi --- poliisilaitokselle.

Kirjoituksenne liitteet palautetaan ohessa.